JAARVERSLAG 2025 WERKGROEP DOVENPASTORAAT VANUIT DE PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND

Binnen de PKN streven we ernaar dat iedere gemeente doofvriendelijk(er) wordt en mensen met een gehoorbeperking zich gezien en gehoord voelen. Filosoof Immanuel Kant zei ooit: ‘Blindheid scheidt ons van de dingen, doofheid scheidt ons van de mensen.’ In de kerk zijn we geroepen om oog te hebben voor elkaar en bruggen te bouwen die deze scheiding overwinnen. Het Dovenpastoraat helpt kerken hierbij.

De Werkgroep Dovenpastoraat

De Werkgroep Dovenpastoraat zorgt voor een protestantse inbreng binnen het **Interkerkelijk Dovenpastoraat (IDP)**. In het IDP werkt de PKN samen met de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Het IDP heeft vier dovenpastores waarvan er twee namens de PKN zijn aangesteld**. In 2025 waren dat ds. Wim Otte en ouderling-kerkelijk werker Hendrik Stevens.** De protestantse Werkgroep Dovenpastoraat vergadert tweejaarlijks, begeleidt de protestantse dovenpastores en heeft korte lijntjes heeft met het interkerkelijke IDP.

De vijf kernactiviteiten van het Dovenpastoraat

1. **Persoonlijk pastoraat**: Individuele pastorale begeleiding in Nederlandse Gebarentaal (NGT), met speciale aandacht voor mensen die op latere leeftijd doof zijn geworden en op dit vlak een rouwproces doorlopen.
2. **Kerkdiensten**: In 2025 werden op verschillende plekken in het land dovendiensten en gecombineerde diensten gehouden. Hierbij werd gebruik gemaakt van de Nederlandse Gebarentaal die sinds 1 juli 2021 officieel erkend is als taal in Nederland. Ook waren er professionele tolken aanwezig.
3. **Bijbelgespreksgroepen**: bijeenkomsten waarin de Bijbel middels gebarentaal wordt bestudeerd.
4. **Onderlinge ontmoeting**: Sociale activiteiten die dove en horende gemeenteleden verbinden.
5. Contact met mensen **buiten** de kerk: Activiteiten gericht op niet-kerkelijke dove gemeenschap.

Bijzondere ontwikkelingen in 2025

In 2025 is er veel werk verzet binnen het Dovenpastoraat. Een belangrijk resultaat is dat er inmiddels **40 liedopnames van Nederland Zingt** beschikbaar zijn in gebarentaal. Twintig daarvan zijn in 2025 vertaald met financiële steun van de protestantse werkgroep. Deze liederen helpen kerken om doven en slechthorenden te betrekken bij de eredienst. U vindt de liederen op youtube > Christelijke liederen in Gebarentaal.

Een bijzonder moment vond plaats in Zoetermeer, waar in de Ichthuskerk een **gezamenlijke dovendienst** werd gehouden met het gebarenkoor. De voorganger werd live vertaald door een stemtolk, terwijl het gebarenkoor meerdere liederen op het podium vertolkte. Deze dienst liet zien hoe rijk en verbindend een volledig toegankelijke liturgie kan zijn.

Binnen de kerkelijke structuren groeide de aandacht voor deze toegankelijkheid. Bij de **classis Noord-Holland** gaf dovenpastor Hendrik Stevens een presentatie over de dovenwereld en het Dovenpastoraat. Tijdens de vergadering vertelde een slechthorende deelnemer spontaan dat hij regelmatig delen van de vergaderingen niet kan volgen. Het maakte zichtbaar dat slechthorendheid een vaak verborgen leed is, dat wel in veel kerkgemeenschappen speelt maar zelden wordt benoemd.

In februari 2025 vond een **ontmoetingsdag** plaats voor de interkerkelijke commissies in Zuid-Holland. De regionale IDP-afdelingen zochten onderlinge verbinding om ervaringen uit te wisselen en samen te werken aan sterkere relaties met lokale kerken.

Dovenpastor Hendrik Stevens begon in 2025 met een bezinning op de **liturgie van het Heilig Avondmaal**. De huidige, sterk verbale liturgie sluit onvoldoende aan bij de visuele dovencultuur. In 2026 worden verder gesprekken gevoerd met doven en betrokkenen om te komen tot een liturgie die recht doet aan de eigen context van dovengemeenschappen.

Dovenpastor Wim Otte werkte in eigen tijd aan een **AI-tool** voor het omzetten van gewoon Nederlands naar Nederlands met gebaren. Wanneer een predikant of tolk een preek in gebarentaal wil uitdrukken, helpt deze tool focuswoorden te kiezen en geeft het de daarbij passende gebaren en mimiek. De tool is vrij toegankelijk via https://wmotte.github.io/nederlands_naar_gebaar/ en bewees reeds zijn bruikbaarheid in de voorbereiding van Dovendiensten.

In 2025 ontwikkelden de dovenpastores een **brochure voor kerkenraden** over het Dovenpastoraat. Deze is te vinden op https://www.doofenkerk.nl/organisatie/download/

Tot slot zijn waren er diverse activiteiten buiten de specifieke protestantse werkgroep om, waarin onze dovenpastores participeerden: er was een Bijbelweekend, er werden online overdenkingen in gebarentaal opgenomen en binnen het IDP voerde men gesprek over de toekomst: hoe verder, en in welke vorm?

Zo willen we samen gemeente van Christus zijn, op een ook voor doven toegankelijke manier met aandacht voor de taal en de cultuur van dove mensen.